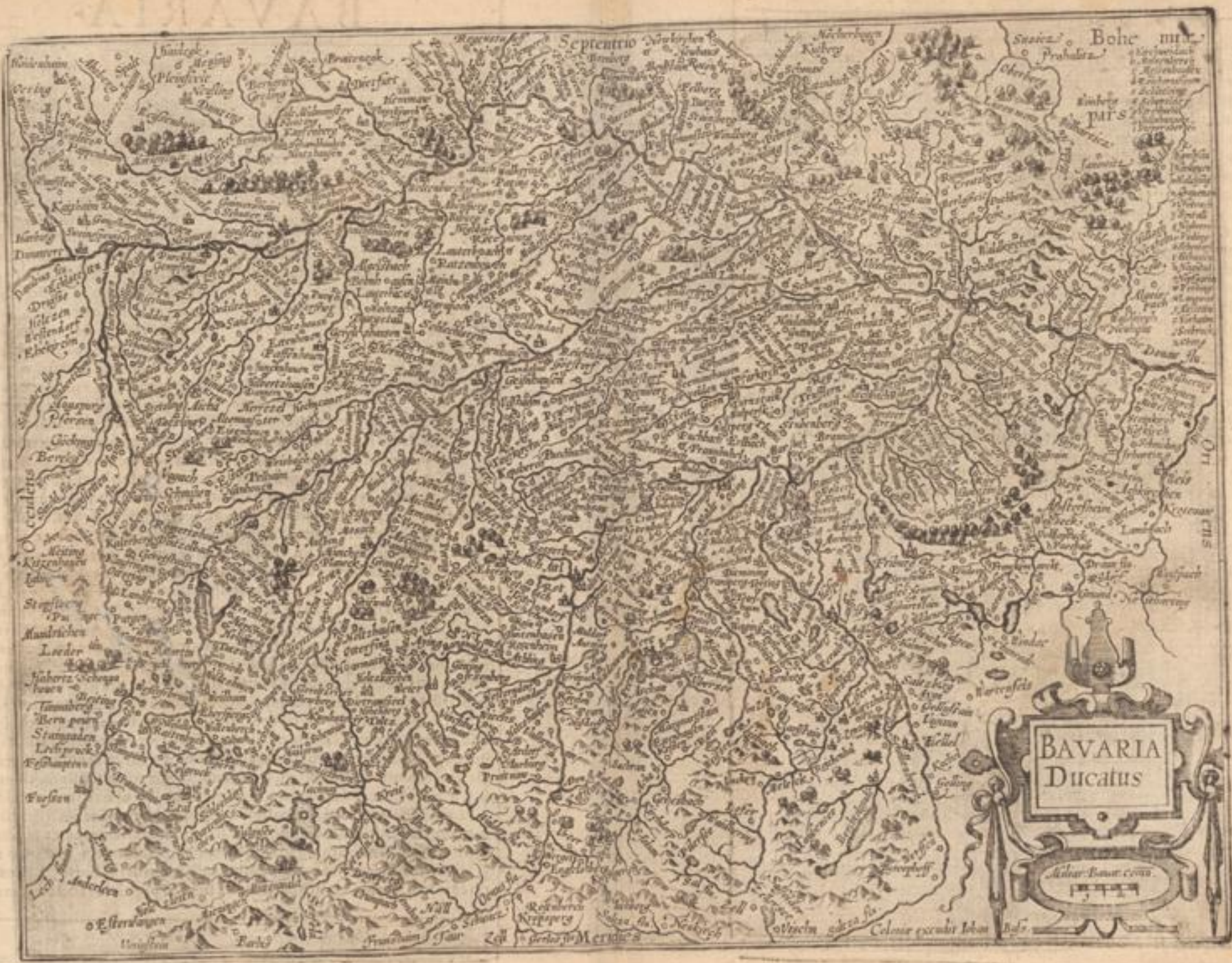

BAvaria Germaniæ provincia ab Auaribus Hunnorum reliquijs, qui Noricis expulsis in ea terra confedere, adiecta litera B. appellatur. Boiaria etiam à Boijs Cisalpinæ Galliæ populis hoc loci aliquando moratis dicitur. Noricum olim fuit, & Danubio insigni fluuio ex Sueuia profluente, irrigatur. Austriam, Stiriam, & Carinthiam in se comprehendit, quod iidem homines iisdem ferè moribus & lingua vtantur. Citradanubiana regio, quam scilicet Romani Principes post Augusti tempora occupauerunt, cito agnouit Christū, diuisaq; fuit in quatuor Episcopatus, Saltzburgensem, Ratisbonensem, Patauiensem & Frisingensem. Nulla Germaniæ provincia pluribus cultioribusq; illustratur urbibus. hæc terra priusquam in prouinciam redigeretur, à proprio Rege ad Arnolphi vsq; Imperatoris tempora administrata est; deinde duces habere cepit, hodieq; tenet. Suscepta autem fide orthodoxa, simul leges & viuendi instituta genti sunt præscripta, nempe de Ecclesiæ libertate, de incendiarijs ecclesiarum, de confugientibus ad Ecclesiam, de clericorum percussoribus, de decimis, de seditiosorum pœna, ite leges castrenses de libertis, de nuptijs, de causis mulierum, de furtis, de legibus agrarijs, de commendatis & commodatis, de hereditatibus, de emptionibus & venditionibus, &c. Illis legibus Bauari ante aliquot secula paruere, nonnullisq; adhuc. Regio ipsa præterquam vbi Australior est, non feritur, nemorosa multum est & montuosa, vt vna propemodum sylua videri queat. Hercyniæ enim portiones sunt omnes in ea sylua, ac totum propemodum eam olim hunc tractum contexisse vix dubiū est: rei q; fidē facit vel illud ipsum quod Aichstadio fertur, excidisse nimirum eo loco nemus seu quercetū D. Bonifacium, ac monasterium eo loco condidisse Benedictinorum: cōfluente autem vndiq; ad illud magna hominum, tam secularium quam spiritualium frequentia, tanta sumpsisse incrementa, vt in urbem excreuerit, cui ex re nomen relictum sit Aichstadium. Aich enim Germanis quercum significat. Sues glandibus syluestribusq; pomis tanta copia nutrit, vt veluti Vngaria boues ita hæc sues cæteris Europæ nationibus largè suppeditet. Gens ipsa vestitu vt plurimum blauo colore amicitur, ocreis libentius quam caligis calceatur. Extendebatur hæc regio olim, sicut & hodie versus Meridiē vsq; ad Alpes & Athesim flu. Vnde Strabo: Incoluerunt Rheti & Norici summa Alpium cacumina quæ in Italiam declinatur, appellatiq; sunt Rheti, Vennones & Lepontij, qui paupertate adacti, spoliabant viatores qui per Alpes in Italiam transibant. Non erat tunc certa & trita via ex Germania in Italiam, sed erant conscendendi montes, & rursus descendendum in valles; insidiabanturq; transeuntibus Romanis raptores & latrones, dispoliantes & iniurijs afficientes eos, præsertim quādo Imperatores exercitibus suis mittebant pecunias. Vicinis tamen suis nihil incommodi intulerunt illi latrones, euentes ab eis cibos & vitæ necessaria. Durabat autem aliquamdiu huiusmodi latrunculorū sæuitia, quousq; per Cæsarem Augustum extincti sunt, atque iter magno labore ingentibusq; expensis per montiam & Saxorum asperitatem, per glaciem & niuem fuit inuentum & paratum. Hodie etiam suillis moribus satis famosa gens hæc est, & quod dolendum, duobus etiam vitijs plus reliquis notantur, in hospitalitatis videlicet & furti. Monacum siue Monachium principis sedes est amoenitate loci profectō Ducis aulæ dignissima ad Isaram rapidissimum amnē ex saltu Schiratio, Alpiū scilicet Penninarum gremio in Danubiū profluentem. recēsetur autem inter pulcherrimas Germaniæ vrbes, palatio, tēplis, monasterijs, hortis, fōtib; tāto artificio extructis, vt alibi vix illis paria reperire sit. adeo populosa vt octodecim millia fami-

liarum

liarum in ea numerentur, bibliothecam habet xi. circiter millibus voluminū instructam, agrum vix alterius rei quā frumenti feracem habet. vrbes præterea plurimas, vt vix alia sit Germaniæ prouincia pluribus ac splēdidiobus adio ornata. vrbibus ipsa Bauaria, hodieq̄ue deserta non est, vt Strabo tradit, & sicut suo fortassis tempore fuit. Aer vt plurimū salubris, & regio amœna est, Magna copia frumenti reperitur circa Ratisponam & Landshutam; at vinum in paucis crescit locis idq̄; agrēste, sed nobilia importantur vina ex Alsatia, Franconia, Austria, a thesi, & à Nicro: vicissimq̄; sal, cuius magna ibi paratur copia, effertur. In Nortgoia propè Ambergam & Sultzbachum terra turget mingra ferri, suppeditatq̄; omnibus fluuijs materiæ sufficientiam, vbi in diuersis officinis fabrilibus cogitur in ferrum. Ammes qui malleos in officinis continuò agunt sunt Fils, Nab & Pegnitz. Præterea in comitatu Tyrolensi iuxta oppidum Schvatz, annuatim immēsus thesaurus argenti & æris eruitur ex penetralibus terræ, atque sine cēssatione aliquot millia virorum in profundo terræ atque Plutonis regno destinentur. Multis denique fluminibus & lacubus piscosis regio hæc conspicua est. De amplissimo hoc Ducatu Annales egregios reliquit Ioannes Auentinus cogn. Turnmaier, Abulina Boiaræ oppido natus, patrię suę decus eximium, vt qui post patriam scholam Ingolstadij in literis egregiè eruditus; Lutetiæ Parisiorum Magister bonarum artium salutatus, quas multis dehinc annis Viennæ Austriæ, Cracouiæ, Ingolstadij publicè priuatimq̄; professus: neque ita multò post Illustr. Boiaræ Principum Ludouici & Ernesti doctor cōstitutus, quò ipse munere cum laude defunctus, cum historiæ scribendæ studio flagraret mirificè, perlustratis Germaniæ ferè totius, ac præcipuè Boiaræ monumentis & bibliothecis; magni vir laboris, summæq̄; industriæ, ac lectionis planè reconditæ, Annalium relicto post se opere absolutissimo, satur æui, satur gloriæ. obiit Ratisbonæ anno 1533.
 ætat. 68. in æde diui Heymeræ
 ni sepultus.

